

[Hölmberg.]

vi er uenige med ministeren i målsætningen, men vi er betænkelige ved de konsekvenser, en fuldstændig statsovertagelse — lad mig sige det mildt — kan føre med sig.

Lovforslaget om hovedlandeveje er i sig selv et bevis på, at denne frygt ikke er ubegrundet, idet ministeren ikke bare holder sig til motorvejene, men også har fundet det nødvendigt at tage grundstammen i vort vejsystem, hovedlandevejene, med. Det bryder jo helt med det princip, vi drøftede for 5 år siden i folketinget, og som vi alle dengang var enige om: et decentraliseret kommunalt vejvæsen. Der er ingen inden for mit parti og sikkert ingen fornuftige kommunalfolk, der ønsker vejstyret bevaret blot for kommunernes skyld. Det afgørende må være, hvad der tjener trafikken og vejene som helhed bedst.

Det kan måske lyde som sød musik i mange motorfolks ører, når en minister kommer hjem fra sine mange ture rundt om i landet og siger: nu må der gøres noget ved vore veje, og derefter foreslår, at staten nu skal overtage udbygningen af hovedlandevejene, underforstået at kommunerne ikke har gjort det godt nok, og at staten vil kunne gøre det bedre. Det er jo ikke sagt direkte; dertil er ministeren alt for diplomatisk, men det må alligevel være baggrunden for de foreliggende lovforslag. I bemærkningerne til lovforslagene er det også, ligesom ministeren stryger dem alle med hårene, undskylder og forklarer på kommunernes vegne og konstaterer, at der er mangler ved den kommunale inddeling, og at det bliver alt for dyrt for kommunerne, kort sagt: nu overtager vi vejene, altså hovedlandevejene og motorvejene, for kommunerne, og så vil alt blive såre godt.

Må jeg her minde den højtærede minister om, hvad han sagde i forrige uge, da vi drøftede den 15 pct.s reduktion, som vi var enige om var nødvendig på grund af den økonomiske udvikling her i landet. Ministeren sagde bl. a., at bortset fra motorvejene, altså de helt gennemgående veje, havde vi vel de bedste veje i Europa. Det er nok rigtigt, men hvem har i første række ansvaret og æren for, at disse veje er her? Hvem har bygget dem, hvem har vedligeholdt dem? Det er ikke staten, men kommunerne.

Mon vi ikke kan blive enige om, at der i det store og hele har været for stor tilbageholdenhed ved gennemførelse af vejarbejder? Det vil jeg tro, men det er i alt fald ikke kommunernes skyld. Det er muligt, at den højtærede minister i enkelte tilfælde har haft besværlige forhandlinger med en eller anden lokal vejbestyrelse, men det er da ingenlunde sådan, at staten har måttet drive på modvillige kommuner. Tværtom har statens bestræbelser samlet sig om at dæmpe den kommunale foretagsomhed, og med hensyn til den rationelle og økonomiske tilrettelæggelse af vejarbejder, som ministeren nu ønsker tilgodeset, har denne gang på gang måttet vige, fordi vejarbejder er blevet benyttet som instrument i den restriktive økonomiske politik, eller fordi andre hensyn, f. eks. beskæftigelsesmæssige — jfr. det helt meningsløse dekret fra for nogle år siden om skovl og spade, altså forbud mod anvendelse af maskiner — talte derfor.

Det er sikkert rigtigt, at den situation, vi står i nu, kommer bag på vejdirektoratet; den kommer også bag på kommunerne. Som anført i bemærkningerne til lovforslagene udarbejdede vejdirektoratet for blot nogle år siden til brug for folketinget en prognose, hvori de samlede investeringer til vejanlæg i den kommende 20 års periode blev anslået til 5½ milliard kr. Nu anslår vejdirektoratet beløbet til godt 10 milliarder kr. Det viste sig her, at motororganisationerne havde ret i deres dengang næsten lidenskabelige kampagne mod disse prognoser. Motororganisationerne havde ret, og vejdirektoratet har en væsentlig del af ansvaret for, at kravet om udbygning af hovedvejene melder sig med så voldsom styrke.

Det er, ligesom det gang på gang går igen, at der er mangler ved hovedlandevejsnettet, og det er sikkert rigtigt, men det er ikke rimeligt at lægge ansvaret på kommunerne. Det er ikke mere end 1 måned siden, jeg læste i pressen, at en østjysk købstad indtil videre måtte opgive sine planer om en forlægning vest om byen. Der kunne ikke gives tilladelse hertil, så længe der ikke var truffet beslutning om den fremtidige linjeføring af motorvejen. Det er nok rigtigt, men der sker en forhalelse af sagen. Jeg har også hørt, at Vejle amts vejvæsen umiddelbart efter krigen projekterede en omkørselsvej uden om Hedensted, så